

Nr 340.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen med förslag till förordning angående ändring i vissa delar av förordningen den 28 juni 1941 (nr 591) om familjebidrag åt värnpliktiga med flera, vilka drabbats av kroppsskada; given Stockholms slott den 22 maj 1942.

Kungl. Maj:t vill härmed, under återopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över socialärenden för denna dag, föreslå riksdagen att antaga härvid fogat förslag till förordning angående ändring i vissa delar av förordningen den 28 juni 1941 (nr 591) om familjebidrag åt värnpliktiga med flera, vilka drabbats av kroppsskada.

GUSTAF.

Gustav Möller.

Förslag

till

Förordning

angående ändring i vissa delar av förordningen den 28 juni 1941 (nr 591) om familjebidrag åt värnpliktiga med flera, vilka drabbats av kroppsskada.

Häriigenom förordnas, att 1, 2, 3 och 7 §§ förordningen den 28 juni 1941 om familjebidrag åt värnpliktiga med flera, vilka drabbats av kroppsskada, skola erhålla ändrad lydelse på sätt nedan angives.

1 §.

Har värnpliktig under tjänstgöring, varunder krigsfamiljebidragsförordningen varit å honom tillämplig, drabbats av kroppsskada, som föranleder rätt till ersättning enligt förordningen den 18 juni 1927 om ersättning i anledning av kroppsskada, ådragen under militärtjänstgöring, må till honom kunna tills vidare utgå familjebidrag.

Med värnpliktig avses i denna förordning den som avlönas såsom värnpliktig enligt krigsavlöningsreglementet.

2 §.

Familjebidrag må — — — till efterrättelse.

3 §.

För tid, under vilken den värnpliktige är berättigad till livränta, må annat familjebidrag än familjepenning icke utgå.

Annat familjebidrag än sjukbidrag och begravningsbidrag må ej bestämmas till högre belopp än som tillhoppa med utgående sjukpenning eller livränta motsvarar gängse arbetsinkomst för en person i den värnpliktiges vanliga yrke eller verksamhet.

7 §.

Vad i denna förordning stadgas om värnpliktig skall, med de inskränkningar som av Konungen må föreskrivas, äga motsvarande tillämpning beträffande annan, som under militärtjänstgöring, varunder krigsfamiljebidragsförordningen varit å honom tillämplig, drabbats av kroppsskada, medförande rätt till ersättning enligt förordningen om ersättning i anledning av kroppsskada, ådragen under militärtjänstgöring, eller lagen den 17 juni 1916

om försäkring för olycksfall i arbete eller lagen den 14 juni 1929 om försäkring för vissa yrkessjukdomar.

Konungen äger med avseende å annat fall än i första stycket sägs föreskriva, att i denna förordning meddelade bestämmelser om familjebidrag åt värnpliktig skola, med de inskränkningar som må finnas påkallade, äga motsvarande tillämpning å annan personal vid krigsmakten, som drabbats av kroppsskada under tjänstgöring å tid, då värnpliktiga varit inkallade jämlikt 28 § 1 mom. värnpliktslagen.

Denna förordning träder såvitt avser 1 och 7 §§ i kraft den 1 juli 1942. Om ikraftträdandet av förordningen i övrigt och vad med avseende därå skall iakttagas meddelar Konungen erforderliga bestämmelser.

*Utdrag av protokollet över socialärenden, hållet inför Hans Maj:ts
Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 22 maj
1942.*

Närvarande:

Statsministern HANSSON, ministern för utrikes ärendena GÜNTHER, statsråden PEHRSSON-BRAMSTORP, WESTMAN, WIGFORSS, MÖLLER, SKÖLD, ERIKSSON, BERGQUIST, BAGGE, DOMÖ, ROSANDER, GJÖRES, EWERLÖF.

Efter gemensam beredning med cheferna för försvars- och finansdepartementen anmäler chefen för socialdepartementet, statsrådet Möller, fråga om *vissa ändringar i förordningen om familjebidrag åt värnpliktiga med flera, vilka drabbats av kroppsskada*, samt anför:

I det förslag till förordning om familjebidrag åt värnpliktiga under krigstjänstgöring m. m. (krigsfamiljebidragsförordning), varom Kungl. Maj:tt förut denna dag på föredragning av chefen för försvarsdepartementet beslutat avlåta proposition till riksdagen, har i fråga om rätt till familjebidrag för den, som under militärtjänstgöring ådragit sig kroppsskada, i 2 § 3 mom. intagits en hänvisning till vad därom särskilt stadgas. De med hänvisningen åsyftade bestämmelserna återfinnas i *förordningen den 28 juni 1941 (nr 591) om familjebidrag åt värnpliktiga med flera, vilka drabbats av kroppsskada*. Familjebidrag enligt denna förordning skall, med beaktande av vissa särskilda i förordningen meddelade bestämmelser, för närvarande utgivas med motsvarande tillämpning av stadgandena om familjebidrag enligt krigsfamiljebidragsförordningen den 17 april 1940 (nr 223). Då sistnämnda förordning är avsedd att ersättas av den föreslagna nya krigsfamiljebidragsförordningen, erfordras alltså ändringar jämväl i förordningen den 28 juni 1941.

Jag vill nu upptaga berörda spörsmål till behandling.

I fråga om innehållet i 1940 års krigsfamiljebidragsförordning och den föreslagna nya krigsfamiljebidragsförordningen anhåller jag att få hänvisa till förenämnda proposition.

Vad innehållet i förordningen den 28 juni 1941 beträffar må nämnas, att familjebidrag enligt denna förordning må tills vidare kunna utgå till värnpliktig, vilken under tjänstgöring, varunder 1940 års krigsfamiljebidragsförordning varit tillämplig å honom, drabbats av kroppsskada, som medför rätt till ersättning enligt förordningen den 18 juni 1927 (nr 234) om ersättning i anledning av kroppsskada, ådragen under militärtjänstgöring, den s. k. militärsättningsförordningen (1 §). Vad i förordningen stadgas om värnpliktig

skall äga motsvarande tillämpning beträffande annan personal vid krigsmakten, å vilken krigsfamiljebidragsförordningen är tillämplig och som under tjänstgöringen drabbats av kroppsskada, medförande rätt till ersättning enligt militärsättningsförordningen, lagen den 17 juni 1916 (nr 235) om försäkring för olycksfall i arbete eller lagen den 14 juni 1929 (nr 131) om försäkring för vissa yrkessjukdomar (7 § första stycket). Kungl. Maj:t äger dessutom föreskriva, att förordningens bestämmelser skola, med de inskränkningar som må finnas påkallade, tillämpas å sådan personal vid krigsmakten, som ej omfattas av krigsfamiljebidragsförordningen men som tjänstgör å tid, då värnpliktiga äro inkallade jämlikt § 28 mom. 1 eller § 36 mom. 2 i 1936 års värnpliktslag (7 § andra stycket).

Familjebidrag må utgå för tid, under vilken den värnpliktige är berättigad till sjukpenning eller livränta, motsvarande förlust av arbetsförmågan eller nedsättning av denna med minst hälften (2 § första stycket). För tid, under vilken den värnpliktige är berättigad till sjukpenning, kunna samtliga slag av familjebidrag — familjepening, bostadsbidrag, näringsbidrag, sjukbidrag och begravningsbidrag — ifrågakomma. Till den som uppbär livränta kan däremot endast familjepening utgivas (2 § andra stycket). Familjepeningen skall i sin helhet utgå efter behovsprövning (3 § första stycket). Sistnämnda bestämmelse — som alltså innebär att krigsfamiljebidragsförordningens föreskrifter om grundbelopp ej skola tillämpas — har tillkommit med hänsyn därtill, att sjukpenningen och livräntan utgå utan behovsprövning. Även i fråga om det högsta belopp, med vilket familjepeningen må utgå, avviker ifrågavarande förordning från krigsfamiljebidragsförordningen. Under det att familjepeningen för hustru eller annan familjemedlem, som förestår den värnpliktiges hem, enligt krigsfamiljebidragsförordningen får utgå med högst de belopp, som angivas i kolumn 2 av den för familjepening enligt krigsfamiljebidragsförordningen gällande tariffen eller alltså med högst 2 kronor i ortsgrupp I, 2:25 kronor i ortsgrupp II och 2:50 kronor i ortsgrupp III, får enligt nu ifrågavarande förordning familjepeningen för nyssnämnda familjemedlemmar utgå med högst de belopp, som angivas i kolumn 3 av samma tariff eller alltså med högst 1:25 kronor i ortsgrupp I, 1:50 kronor i ortsgrupp II och 1:75 kronor i ortsgrupp III (3 § andra stycket). I fråga om familjebidragets storlek gäller slutligen, att annat familjebidrag än sjukbidrag och begravningsbidrag ej får bestämmas till högre belopp än som tillhoppa med utgående sjukpenning eller livränta motsvarar gängse arbetsinkomst för en person i den värnpliktiges vanliga yrke eller verksamhet (3 § tredje stycket).

Då såsom nämnts bestämmelserna i 1941 års förordning om familjebidrag åt värnpliktiga med flera, vilka drabbats av kroppsskada, ansluta sig till stadgandena i 1940 års krigsfamiljebidragsförordning, vilken är avsedd att upphävas och ersättas av den föreslagna nya krigsfamiljebidragsförordningen, erfordras en sådan omarbetning av förstnämnda bestämmelser, att de i stället komma att ansluta sig till den nya krigsfamiljebidragsförordningen.

Departements-
chefen.

Vad först förordningens tillämpningsområde beträffar, gäller för närvarande, att förordningen är tillämplig å sådana värnpliktiga och sådan annan personal vid krigsmakten, som under tjänstgöringen omfattas av 1940 års krigsfamiljebidragsförordning och därunder drabbas av kroppsskada, medförande rätt till ersättning enligt 1927 års militärsättningsförordning, olycksfallsförsäkringslagen eller yrkessjukdomsförsäkringslagen. Vidare äger Kungl. Maj:t föreskriva, att förordningen med de inskränkningar, som må finnas påkallade, skall äga tillämpning å annan personal vid krigsmakten, som drabbas av kroppsskada under tjänstgöring å tid, då värnpliktiga äro inkallade jämlikt § 28 mom. 1 eller § 36 mom. 2 i 1936 års värnpliktslag, vilka sistnämnda lagrum motsvaras av 28 § 1 mom. i 1941 års värnpliktslag. Dessa bestämmelser rörande förordningens tillämpningsområde torde — med den ändringen att hänvisningen till 1940 års krigsfamiljebidragsförordning utbytes mot en allmän hänvisning till gällande krigsfamiljebidragsförordning och med ett par andra mindre jämkningar, till vilka jag senare återkommer — i övrigt böra bibehållas oförändrade. Sker så innebär detta, att 1941 års förordning i fortsättningen blir tillämplig icke blott å den personal, som för närvarande omfattas av förordningen, utan även å sådana av den nya krigsfamiljebidragsförordningen omfattade värnpliktiga, som under det år då de fylla tjugusex år eller senare fullgöra tjänstgöring jämlikt 27 § värnpliktslagen. Då dessa värnpliktiga kunna förutsättas i allmänhet vara familjeförsörjare, synes en sådan utsträckning av förordningens tillämpningsområde vara befogad.

Enligt 3 § första stycket i 1941 års förordning skall familjepeningen i sin helhet utgå efter behovsprövning. Jämväl enligt den föreslagna nya krigsfamiljebidragsförordningen skall, i motsats till vad förhållandet är enligt 1940 års krigsfamiljebidragsförordning, familjepeningen i sin helhet utgå efter behovsprövning. Då fråga är om familjepening och bostadsbidrag för den värnpliktiges närmaste anhöriga — nämligen hans hustru, med vilken han sammanlever, samt hans barn och adoptivbarn under 16 år, som äro under hans vårdnad — skall emellertid behovsprövningen, för vilken mera generella regler hittills saknats, ske efter vissa bestämda regler. Familjepeningen och bostadsbidraget för nyssnämnda familjemedlemmar skola sålunda utgå med ett belopp, motsvarande summan av familjepeningens maximum och bostadskostnaden efter avdrag för den värnpliktiges och familjemedlemmarnas inkomst enligt bestämmelser, som meddelas av Kungl. Maj:t. Avsett är att penningbidrag och övriga i och för den värnpliktiges tjänstgöring utgående förmåner skola lämnas helt avdragsfria. Avdrag skall ej heller göras för den värnpliktiges under tjänstgöringen bibehållna inkomst av civil anställning och understöd, som i anledning av tjänstgöringen tilldelas honom eller hans familj, i den mån inkomsten eller understödet ej överstiger 50 kronor för månad eller det högre belopp, som motsvarar en fjärdedel av den värnpliktiges avlöning eller motsvarande arbetsinkomst vid tiden omedelbart före inkallelsen. Ej heller skall avdrag göras för annan den värnpliktiges inkomst än nu sagts eller för inkomst som åtnjutes av familjemedlem, i

den mån den sammanlagda ifrågavarande inkomsten ej överstiger 50 kronor för månad. För den icke avdragsfria delen av inkomsten skall avdrag ske enligt en progressiv procentsats, som börjar med 50 procent vid en inkomst under 50 kronor och stiger — med 10 procent för varje femtiotal kronor — till 100 procent vid en inkomst överstigande 250 kronor i månaden.

För uppnående av större enhetlighet vid den behovsprövning, som skall äga rum vid bestämmande av bidrag enligt 1941 års förordning, är det givetvis önskvärt, att de bestämmelser om normerad behovsprövning, för vilka nu redogjorts, i tillämpliga delar få gälla även vid fastställandet av familjepening och bostadsbidrag åt värnpliktiga, som drabbats av kroppsskada. För den skadades hustru, med vilken han sammanlever, samt hans barn och adoptivbarn under 16 år, som äro under hans vårdnad, torde familjepeningen och bostadsbidraget sålunda böra fastställas till ett belopp, motsvarande summan av familjepeningens maximum och bostadskostnaden med visst avdrag för den skadades och familjemedlemmarnas inkomst, däri inräknad utgående sjukpenning respektive livränta, under den tid bidraget avser. Avdraget synes böra ske enligt samma regler som beträffande krigsfamiljebidragsförordningen föreslagits i fråga om familjemedlems inkomst. I den mån den sammanlagda inkomsten överstiger 50 kronor för månad bör avdrag för densamma således ske enligt den förut omtalade progressiva procentsatsen.

För tid, under vilken den skadade på statens bekostnad åtnjuter vård å sjukvårdsanstalt, torde dock avdrag för den del av inkomsten, som utgöres av sjukpenning, böra ske enligt andra regler än de nu föreslagna. Enligt 10 § andra stycket militäresättningsförordningen må, till täckande av vårdkostnaden, å sjukpenning, som under tiden för vården tillkommer den skadade, avdragas högst hälften. Vid avdragets bestämmande skall emellertid — enligt en föregående år vidtagen författningsändring (SFS 1941: 941) — skäligen hänsyn tagas till den skadades försörjningsplikt. I anslutning till nyssnämnda författningsändring har riksförsäkringsanstalten beslutat, att avdrag icke skall äga rum å sjukpenning till den, som är gift eller har barn under 16 år eller eljest har försörjningsplikt mot anhöriga, som avses i 7 § militäresättningsförordningen. Då den skadade under tiden för sjukhusvården åtnjuter fri kost med flera förmåner, läser större delen av sjukpenningen kunna användas för familjens uppehälle eller således för samma ändamål, för vilket familjebidraget är avsett. Med hänsyn härtill synes vid bestämmande av bostadsbidrag och familjepening för tid, under vilken den skadade åtnjuter sådan vård som nyss nämnts, ett större avdrag än eljest kunna göras för den delen av inkomsten, som utgöres av sjukpenning. Avdraget för sjukpenningen torde i detta fall kunna bestämmas till ett belopp motsvarande tre fjärdedelar av sjukpenningens belopp.

I överensstämmelse med vad som föreslagits beträffande krigsfamiljebidragsförordningen, torde Kungl. Maj:t få fastställa de närmare reglerna för den normerade behovsprövningen.

Därest det förslag till avdragsbestämmelser, för vilket jag nu redogjort, vinner bifall, torde det i 3 § andra stycket i 1941 års förordning intagna stad-

gandet böra utgå. Enligt nämnda stadgande skall familjepenning för hustru eller annan familjemedlem, som förestår den värnpliktiges hem, utgå med högst de belopp, som angivas i kolumn 3 — motsvarande i den föreslagna nya krigsfamiljebidragsförordningen kolumn 2 — av den för familjepenning enligt krigsfamiljebidragsförordningen gällande tariffen.

Enligt tredje stycket av nyssnämnda paragraf må annat familjebidrag än sjukbidrag och begravningsbidrag ej bestämmas till högre belopp än som tillhopa med utgående sjukpenning eller livränta motsvarar gängse arbetsinkomst för en person i den värnpliktiges vanliga yrke eller verksamhet. Denna bestämmelse torde böra bibehållas. Även i de fall där normerad behovsprövning föreslagits, bör nämligen — och detta torde böra särskilt understrykas i tillsynsmyndighetens anvisningar rörande förordningens tillämpning — vederbörande familjebidragsnämnd tillse, att bidraget ej överstiger nyssnämnda arbetsinkomst, och, om så befinnes vara fallet, nedsätta bidragets belopp.

I enlighet med det anförda har inom socialdepartementet utarbetats förslag till förordning angående ändring i vissa delar av förordningen den 28 juni 1941 (nr 591) om familjebidrag åt värnpliktiga med flera, vilka drabbats av kroppsskada. Utöver det förut anförda må rörande innehållet i detta förordningsförslag följande omnämnas.

1 §.

Första stycket av förevarande paragraf överensstämmer med 1 § i gällande förordning med allenast den avvikelsen, att krigsfamiljebidragsförordningens datum och nummer utelämnats. Familjebidrag må således kunna utgå till värnpliktig, som drabbats av kroppsskada under tjänstgöring, varunder den vid tiden för skadans uppkomst gällande krigsfamiljebidragsförordningen varit tillämplig å honom.

Andra stycket är nytt och innehåller en bestämmelse om vad som i förordningen avses med värnpliktig. Bestämmelsen har avfattats efter förebild av 1 § 1 mom. andra stycket i den föreslagna nya krigsfamiljebidragsförordningen.

2 och 3 §§.

Stadgandet i första stycket av 3 § motsvaras av 2 § andra stycket i gällande förordning och andra stycket av 3 § är likalydande med 3 § sista stycket i samma förordning.

Med hänsyn till det allmänna stadgandet i 2 § — som är likalydande med första stycket av 2 § i gällande förordning — att där ej annat sägs vad som är stadgat angående familjebidrag enligt krigsfamiljebidragsförordningen i tillämpliga delar skall lända till efterrättelse beträffande familjebidrag enligt förevarande förordning, har någon särskild föreskrift angående normerna för behovsprövningen ej ansetts erforderlig. I 7 § 1 mom. första stycket samt 12 § 1 mom. första stycket i förslaget till ny krigsfamiljebidragsförordning stadgas, att familjepenning respektive bostadsbidrag för familjemedlemmar, som avses i 3 § a) krigsfamiljebidragsförordningen, skall utgå

med vissa angivna belopp efter avdrag för den värnpliktiges och familjemedlems inkomst »enligt bestämmelser, som meddelas av Konungen». Detsamma skall gälla i fråga om motsvarande bidrag enligt nu förevarande förordning.

Vad beträffar den tid, för vilken familjebidrag må utgå, må anmärkas, att under det att familjebidrag enligt den föreslagna nya krigsfamiljebidragsförordningen må utgå förutom under tjänstgöringen jämväl för viss tid där-efter, familjebidrag enligt nu förevarande förordning må utgå allenast för tid, under vilken den värnpliktige är berättigad till sjukpenning eller livränta, motsvarande förlust av arbetsförmågan eller nedsättning av densamma med minst hälften.

7 §.

Första stycket av denna paragraf är likalydande med första stycket av nuvarande 7 § med tillägg av orden »med de inskränkningar som av Konungen må föreskrivas». Tillägget har gjorts för åstadkommande av överensstämmelse med 1 § 3 och 4 mom. i förslaget till den nya krigsfamiljebidragsförordningen.

I andra stycket har hänvisningen till § 28 mom. 1 och § 36 mom. 2 i 1936 års värnpliktslag utbytt mot en hänvisning till 28 § 1 mom. i 1941 års värnpliktslag.

Övergångsbestämmelser.

Den nya krigsfamiljebidragsförordningen har föreslagits skola träda i kraft den 1 juli 1942, såvitt avser dels de i 6 § 1 mom. meddelade bestämmelserna om familjepennings högsta belopp, dels ock bestämmelserna om hemortslönen. Om ikraftträdandet av krigsfamiljebidragsförordningen i övrigt och vad med avseende därå skall iakttagas, skall Kungl. Maj:t äga meddela erforderliga bestämmelser.

Nu förevarande förordning torde såvitt avser 1 och 7 §§ — vilka hänföra sig till gällande krigsfamiljebidragsförordning — böra träda i kraft den 1 juli 1942. I övrigt torde med förordningens ikraftträdande böra anstå till dess den nya krigsfamiljebidragsförordningen i sin helhet sättes i kraft.

Av stadgandet i 2 § första stycket andra punkten i 1941 års förordning i dess nuvarande lydelse följer, att familjepening enligt förordningen från och med den 1 juli 1942 skall utgå med högst de belopp, som angivas i 6 § 1 mom. i den nya krigsfamiljebidragsförordningen, under förutsättning att — såsom föreslagits — nämnda moment då träder i kraft. Härvid torde böra observeras, att familjepeningen för de familjemedlemmar, som avses i kolumn 1 av den i sistnämnda paragraf intagna tariffen — med hänsyn till stadgandet i 3 § andra stycket i 1941 års förordning i dess nuvarande lydelse — tills vidare får utgå med högst de belopp, som angivas i kolumn 2 av samma tariff, vilken kolumn motsvaras av kolumn 3 i gällande tariff.

Föredragande departementschefen hemställer härefter, att Kungl. Maj:t måtte genom proposition föreslå riksdagen att antaga det inom socialdepar-

tementet upprättade förslaget till *förordning angående ändring i vissa delar av förordningen den 28 juni 1941 (nr 591) om familjebidrag åt värnpliktiga med flera, vilka drabbats av kroppsskada.*

Med bifall till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställen förordnar Hans Maj:t Konungen, att till riksdagen skall avlåtas proposition av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:

Sten-Eric Heinrici.